

MÄKITERVAKKO

KUVA TITTA VIKSTEDT

NUOKKUKOHOKKI

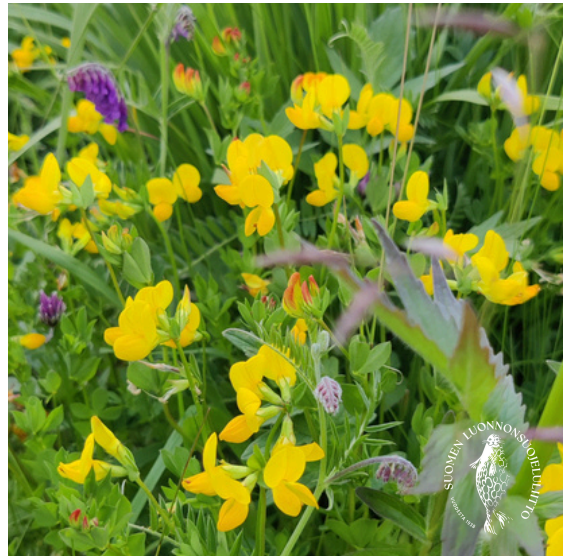
KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

UKONTULIKUKKA

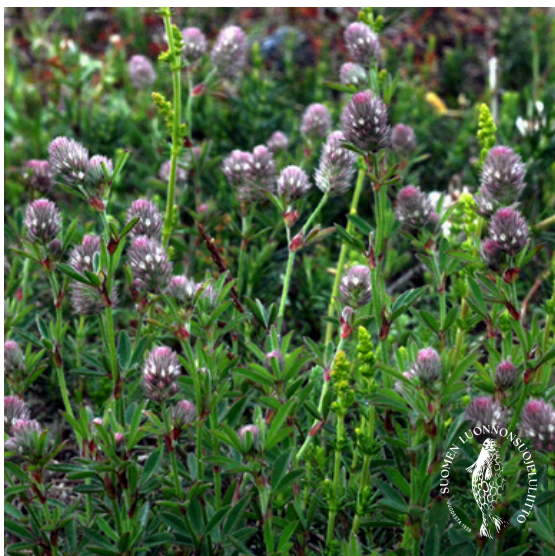
KUVA EMILIA PIPPOLA

KELTAMAITE

KUVA EMILIA PIPPOLA

JÄNÖNAPILA

KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

HOHTOSINISIIPPI

KUVA TITTA VIKSTEDT

NUOKKUKOHOKKI

- Aurinkoisiin ja karuihin olosuhteisiin sopeutunut
- Illalla aukeavat voimakkaan tuoksuiset valkoiset kukat houkuttelevat etenkin yöperhosia

Euroopan unionin
osarahoittama

MÄKITERVAKKO

- Alkujaan kallioiden ja hiekkaisten ketojen kasvi
- Hyötynyt ihmistoiminnasta
- Kimalaiskuningattarien, mutta myös monien muiden hyönteisten suosima mesikasvi

Euroopan unionin
osarahoittama

KELTAMAITE

- Lukuisia erilaisiin kasvuolosuhteisiin sopeutuneita muotoja
- Useamman perhoslajin toukalle tärkeä ravintokasvi

Euroopan unionin
osarahoittama

UKONTULIKUKKA

- Karuun ja aurinkoiseen elinympäristöön sopeutunut
- Kasvaa mm. kedoilla, ratapihoilla ja joutomailla
- Houkuttelee mm. kimalaisia ja muita mesipistiäisiä

Euroopan unionin
osarahoittama

HOHTOSINISIPI

- Yleinen Etelä- ja Keski-Suomen sinisiipi
- Toukka käyttää ravintonaan hernekasveja

Euroopan unionin
osarahoittama

JÄNÖNAPILA

- Kuivien ketojen ja tienlaitojen yksivuotinen luonnonkukka
- Kestää hyvin paahdetta

Euroopan unionin
osarahoittama

OLIIVINEILIKKAYÖKKÖNEN (NT)

KUVA RÜNNO PÄRTEL (CC-BY-NC-4.0)

KIVIKKOKIMALAINEN

KUVA TAPIO KUJALA

KIVIKKOLOISKIMALAINEN

KUVA TAPIO KUJALA

VOIKUKAT

KUVA TITTA VIKSTEDT

VALKOAPILA

KUVA TITTA VIKSTEDT

NIITTYHUMALA

KUVA TITTA VIKSTEDT

KIVIKKOKIMALAINEN

- Elää erilaisissa avoimissa elinympäristöissä ja on sopeutunut hyvin myös kaupunkiympäristöön
- Lyhyt kielinen, mutta hyödyntää muuten laajasti eri ravintokasveja

Euroopan unionin
osarahoittama

OLIIVINEILIKKAYÖKKÖNEN (NT)

- Kuivilla niityillä ja kedoilla, mutta myös uuselinympäristöissä esiintyvä yökkönen
- Toukka elää nuokkukohokilla, tervakoilla ja neilikoilla

Euroopan unionin
osarahoittama

VOIKUKAT

- Monimuotoinen lajiryhmä: n. 500 pikkulajia
- Kevään ja alkukesän pölyttäjille arvokkaita ravintokasveja

Euroopan unionin
osarahoittama

KIVIKKOLOISKIMALAINEN

- Kimalainen, joka ei perusta omaa yhdyskuntaa
- Loisi kivikkokimalaisen pesässä

Euroopan unionin
osarahoittama

NIITTYHUMALA

- Kasvaa mm. puistoissa, nurmikoilla ja niityillä
- Kestää leikkaamista ja tallomista
- Kukissa runsaasti mettä
- Houkuttelee etenkin mesipistiäisiä

Euroopan unionin
osarahoittama

VALKOAPILA

- Muinaistulokas
- Yleinen nurmikoiden ja puistojen ruohokasvi
- Pitkä kukinta-aika
- Kestää hyvin talleausta
- Merkittävä ravinnonlähde kimalaisille

Euroopan unionin
osarahoittama

SYYSMAITIAINEN

KUVA MAARIT VOIMANEN

PIKKULAUKKU

KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

KETOHANHIKKI

KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

VERIMAAMEHILÄINEN

KUVA JANI JÄRVI (CC-BY-NC-4.0)

KARTANOKIMALAINEN

KUVA TAPIO KUJALA

ISOHOIKKAKIRVARI

KUVA TAPIO KUJALA

PIKKULAUKKU

- Puoliloinen, joka imee ravintoa naapurikasvien juuristoista
- Voi auttaa rehevien ja heinävaltaisten alueiden köyhdyttämisessä

Euroopan unionin
osarahoittama

SYYSMAITIAINEN

- Myöhäinen ja runsas kukinta auttaa pölyttäjien ravinnonsaantia
- Selviytyy niin nurmikoilla, tienvarsilla kuin joutomaillakin

Euroopan unionin
osarahoittama

VERIMAAMEHILÄINEN

- Yleinen maamehiläislaji
- Generalisti
- Pärjää hyvin myös kaupungeissa
- Pitää erityisesti voikukista

Euroopan unionin
osarahoittama

KETOHANHIKKI

- Selviytyy hyvin ihmisen muokkaamissa elinympäristöissä
- Kestää tallausta ja nurmikonleikkuuta

Euroopan unionin
osarahoittama

ISOHOIKKAKIRVARI

- Elää mm. niityillä, puutarhoissa, puistoissa ja tienvierustoilla
- Vierailee ravinnonhaussa kukilla
- Toukat syövät puilla ja ruohovartisilla kasveilla eläviä kirvoja

Euroopan unionin
osarahoittama

KARTANOKIMALAINEN

- Sopeutunut ihmisen muovaamiin elinympäristöihin
- Vierailee ahkerasti kasveilla meden ja siitepölyn haussa

Euroopan unionin
osarahoittama

AHOKISSANKÄPÄLÄ (NT)

KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

KELTAMATARA (VU)

KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

PAPELORIKKO (NT)

KUVA EMILIA PIPPOLA

PÖLKKYRUOHO

KUVA TITTA VIKSTEDT

SIKOANGERVO

KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

MATARAKIITÄJÄ

KUVA J. TYLLINEN (CC-BY-NC-4.0)

KELTAMATARA (VU)

- Sopeutunut kuiville kasvupaikoille kuten kedoille ja tienvarsille
- Vaarantunut avoimien elinympäristöjen umpeenkasvun ja vieraslaji paimenmataran vuoksi, jonka kanssa risteytyy

Euroopan unionin
osarahoittama

AHOKISSANKÄPÄLÄ (NT)

- Sopeutunut ankariin – kuiviin ja paahteisiin olosuhteisiin
- Harvinaistunut eteläisessä Suomessa
- Muodostaa matalahkoja mattomaisia kasvustoja

Euroopan unionin
osarahoittama

PÖLKKYRUOHO

- Kallioketojen, mutta myös mm. joutomaiden kasvi
- Sietää hyvin kuivuutta ja paahdetta

Euroopan unionin
osarahoittama

PAPELORIKKO (NT)

- Esiintyminen painottuu Lounais-Suomeen
- Kasvaa erityisesti kalliokedoilla, joilla kukkii kevätkesteyden turvin
- Sietää hyvin kuivuutta ja paahdetta

Euroopan unionin
osarahoittama

MATARAKIITÄJÄ

- Päivä- ja yöaktiivinen perhonen
- Tykkää käydä kukilla
- Toukka elää mataroilla ja maitohorsmallalla
- Esiintyy suuressa osassa maata

Euroopan unionin
osarahoittama

SIKOANGERVO

- Muinaistulokas
- Esiintyminen painottuu Lounais-Suomeen
- Viihtyy kuivilla kedoilla ja rinnemailla

Euroopan unionin
osarahoittama

HIETAVIHERMEHILÄINEN

KUVA OLLI PIHLAJAMAA (CC-BY-NC 4.0)

PARVIKIRVARI

KUVA TAPIO KUJALA

KANGASAJURUOHO

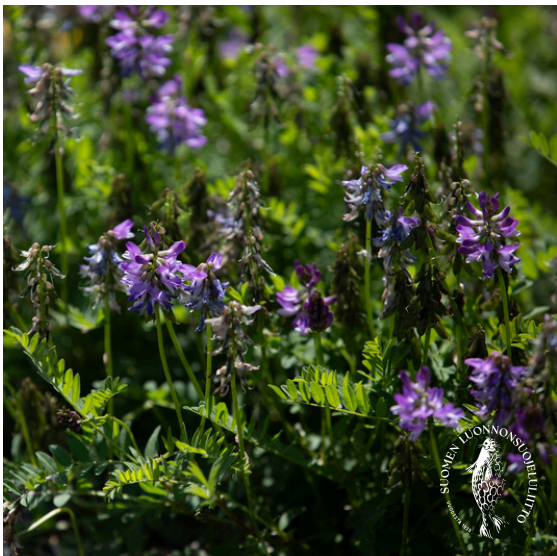
KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

AHO-ORVOKKI

KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

TUNTURIKURJENHERNE

KUVA TITTA VIKSTEDT

IDÄNKEULANKÄRKI

KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

PARVIKIRVARI

- Yleinen keski- ja loppukesän laji
- Vierailee kukilla ja lentää myös pilvisellä säällä
- Puistot, pihamaat ja puutarhat ensisijaisia elinympäristöjä

Euroopan unionin
osarahoittama

HIETAVIHERMEHILÄINEN

- Elää monenlaisissa elinympäristöissä
- Käy yli sadalla eri kukkakasvilla
- Tärkeä pölyttäjä puutarhoissa

Euroopan unionin
osarahoittama

AHO-ORVOKKI

- Mm. kuivien mäenrinteiden, kuivahkojen niittyjen, metsänreunojen, tienpientareiden ja harjurinteiden orvokki
- Muiden orvokkien tapaan monien hopeatäplälajien toukkien ravintokasvi

Euroopan unionin
osarahoittama

KANGASAJURUOHO

- Muodostaa matalia mattomaisia kasvustoja mm. harjurinteille ja tienvarsille
- Useiden uhanalaisten perhosten, mm. joidenkin sinisiipien, toukkien ravintoa
- Myös monille muille hyönteisille tärkeä

Euroopan unionin
osarahoittama

IDÄNKEULANKÄRKI

- Suomessa alunperin reunamoreenien ja hiekkaharjujen kasvi
- Viihtyy jyrkillä, etelään aukeavilla paahderinteillä
- Levinnyt ihmisen avulla mm. teiden penkereille ja sorakuoppiin

Euroopan unionin
osarahoittama

TUNTURIKURJENHERNE

- Tunturikankaan laji, jonka voi löytää myös etelämpää harjurinteiltä
- Ihmisen avustuksella levinnyt mm. teiden penkereille

Euroopan unionin
osarahoittama

KETOHOPEATÄPLÄ

KUVA MAARIT VOIMANEN

AJURUOHOSULKANEN (VU)

KUVA OLLI PIHLAJAMAA (CC-BY-NC-4.0)

SYSIHETAMEHILÄINEN

KUVA PENTTI KETOLA (CC-BY-NC-4.0)

NURMIKOHOKKI

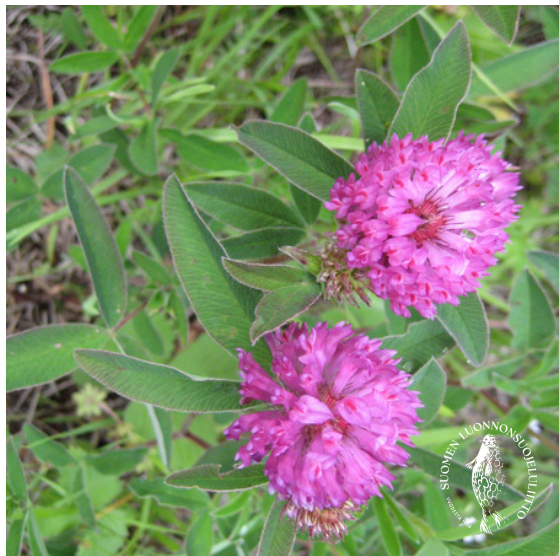
KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

HEINÄRATAMO

KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

METSÄAPILA

KUVA MAARIT VOIMANEN

AJURUOHOSULKANEN (VU)

- Harjujen paahdeympäristöjen uhanalaistunut laji
- Ensisijainen elinympäristö nykyään paahteiset uuselinympäristöt
- Toukkien ravintokasvi kangasajuruoho

Euroopan unionin
osarahoittama

KETOHOPEATÄPLÄ

- Yleinen Etelä- ja Keski-Suomessa
- Elää kedoilla, niityillä, metsänreunoilla ja teiden varsilla
- Toukkien ravintokasveja orvokit

Euroopan unionin
osarahoittama

NURMIKOHOKKI

- Kuivahkojen niittyjen, pientareiden, pihojen ja joutomaiden kasvi
- Kukat erittävät iltaisin miellyttävää tuoksua
- Erityisesti yöperhosten mieleen, mutta houkuttelee myös muita pölyttäjiä

Euroopan unionin
osarahoittama

SYSIHETAMEHILÄINEN

- Pieni mehiläislaji
- Viihtyy monenlaisissa ympäristöissä
- Suosii pesänrakennuksessa avointa hiekkamaata

Euroopan unionin
osarahoittama

METSÄAPILA

- Valoisten metsänreunojen, niittyjen ja pientareiden kasvi
- Hyvä mesikasvi pitkäkielisille kimalaisille ja monille perhosille
- Usean perhoslajin toukan ravintokasvi

Euroopan unionin
osarahoittama

HEINÄRATAMO

- Kaivaa kuivahkoilla kedoilla, pientareilla, joutomailla...
- Ratamoverkkoperhosen, punakeltaverkkoperhosen ja täpläverkkoperhosen toukkien ravintokasvi

Euroopan unionin
osarahoittama

KISSANKELLO

KUVA MAARIT VOIMANEN

NIITTYSINISIIPPI

KUVA TITTA VIKSTEDT

KOHOKKIPIKKUMITTARI

KUVA OLAVI NIEMI (CC-BY-NC-4.0)

VUOHENKELLOSOUKKOMEHILÄINEN

KUVA LINSEPATRON (CC-BY-2.0)

NURMILAUHA

KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

NIITTYNÄTKELMÄ

KUVA MAARIT VOIMANEN

NIITYSINIISIPI

- Lentelee kedoilla, metsän reunoissa ja avoimissa puutarhoissa
- Toukan ravintokasveja ovat metsä- ja puna-apila sekä virnat

Euroopan unionin
osarahoittama

KISSANKELLO

- Viisi eri alalajia
- Esiintyy koko maassa
- Etelässä viihtyy mm. kuivahkoilla ja aurinkoisilla niityillä, pientareilla ja joutomailla
- Kellokasvit kimalaisten ja mehiläisten mieleen

Euroopan unionin
osarahoittama

VOOHENKELLOSOUKKOMEHILÄINEN

- Puutarhojen ja niittyjen laji
- Naaras vierailee kellokukilla; koiras myös maitohorsmalla ja myskimalvalla
- Pesii rakennusten lautaseinissä ja keinopesissä

Euroopan unionin
osarahoittama

KOHOKKIPIKKUMITTARI

- Lentää illalla ja yöllä
- Aikuiset vierailevat mm. nurmikhokin kukilla
- Toukka elää kohokkikasveilla

Euroopan unionin
osarahoittama

NIITYNÄTKELMÄ

- Viihtyy niin rehevässä kuin vähän kuivemmassakin maaperässä, auringossa ja puolivarjossa
- Useiden perhoslajien toukille tärkeä ravintokasvi
- Myös mesikasvina hyvä

Euroopan unionin
osarahoittama

NURMILAUHA

- Koko Suomessa yleinen heinäkasvi
- Viihtyy melko ravinteikkailla ja kosteahkoilla niityillä
- Usean perhoslajin toukan ravintokasvi

Euroopan unionin
osarahoittama

PÄIVÄNKAKKARA

KUVA TITTA VIKSTEDT

AHOSUOLAHEINÄ

KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

PURTOJUURI

KUVA JOUKO RIKKINEN (CC-BY-NC-4.0)

SIANKÄRSÄMÖ

KUVA MAARIT VOIMANEN

RUSOKUKKAJÄÄRÄ

KUVA MAARIT VOIMANEN

PELTOKIMALAINEN

KUVA TITTA VIKSTEDT

AHOSUOLAHEINÄ

- Esiintyy kuivilla pelloilla, tienvarsilla, rinteillä,...
- Suosii happamia kasvupaikkoja
- Koko Suomessa yleinen
- Loisto- ja pikkukultasiiven ja ruostesiiven toukkien ravintokasvi

Euroopan unionin
osarahoittama

PÄIVÄNKAKKARA

- Viihtyy monenlaisessa maaperässä aurinkoisilla paikoilla
- Pärjää myös savimaassa
- Houkuttelee pienikokoisia pölyttäjiä

Euroopan unionin
osarahoittama

SIANKÄRSÄMÖ

- Viihtyy niin niityillä, teidenvarsilla kuin pellonpientareilla
- Voimakas tuoksu houkuttelee kärpäsiä ja kovakuoriaisia
- Kestävä talventörröttäjä

Euroopan unionin
osarahoittama

PURTOJUURI

- Viihtyy sekä auringossa että puolivarjossa
- Pärjää hyvin savimaassa
- Erinomainen myöhäiskesän ja alkusyksyn mesikasvi

Euroopan unionin
osarahoittama

PELTOKIMALAINEN

- Koko maassa yleinen
- Ihmisen muokkaamissa elinympäristöissä viihtyvä kimalainen; etenkin viljelyalueilla ja niityillä

Euroopan unionin
osarahoittama

RUSOKUKKAJÄÄRÄ

- Toukat elävät männyn ja kuusen lahossa ja kosteassa puuaineksessa
- Aikuiset ovat liikkeellä heinäkuusta syyskuuhun
- Koiraat vierailevat ahkerasti kukilla

Euroopan unionin
osarahoittama

PIKKUKULTASIIPPI

KUVA MAARIT VOIMANEN

KELTANIITTYPERHONEN (NT)

KUVA J. TYLLINEN (CC-BY-NC-4.0)

VIRNASINISIIPPI (VU)

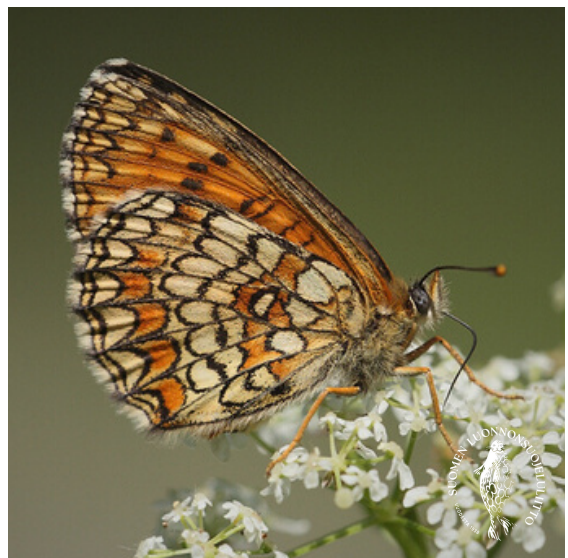
KUVA TITTA VIKSTEDT

KIMALAISVIERAS

KUVA TAPIO KUJALA

RATAMOVERKKOPERHONEN

KUVA PEKKA MALINEN (CC-BY-NC 4.0)

KELTANIITTYPERHONEN (NT)

- Viihtyy kuivilla niityillä
- Toukan ravintokasveja ovat heinät, mm. nurmilauha
- Aikuiset käyvät ahkerasti kukilla

Euroopan unionin
osarahoittama

PIKKUKULTASIIPPI

- Suosii avoimia ja paahteisia ketoja
- Toukan ravintokasveja ovat suolaheinät ja hierakat
- Aikuiset vierailevat kukilla

Euroopan unionin
osarahoittama

KIMALAISVIERAS

- Lentelee sekametsien aukoilla ja avoimilla niityillä
- Toukat ovat kimalaisten ja ampiaisten pesäloisia, jotka syövät niiden toukkia ja jätöksiä
- Aikuiset käyvät kukilla

Euroopan unionin
osarahoittama

VIRNASINISIIPPI (VU)

- Elää lämpimillä rinnenäityillä sekä metsänreunoissa
- Toukan ravintokasveja ovat virnat ja nätkelmät
- Elää symbioosissa muurahaisten kanssa

Euroopan unionin
osarahoittama

RATAMOVERKKOPERHONEN

- Elää mm. metsäaukeilla, hakkuupaikoilla, niityillä ja teiden varsilla
- Toukan ravintokasveja ovat heinäratamo, tädykkeet ja maitikat

Euroopan unionin
osarahoittama

PÖLYTTÄJÄYSTÄVÄLLINEN YMPÄRISTÖNHOITO

Puolusta pölyttäjiä -niitytyspelin ohjeistus

Osallistujat ja aika:

Yksi ryhmä (7–10 hlö), aikaa 20 min.

Alustus:

Suomen luonnonsuojeluliitolla on Naantali ja Ylöjärvi yhteistyökaupunkeina Priodiversity LIFE -hankkeessa. Olemme perustaneet kaupunkien kanssa pilottialueita, joilla kokeillaan erilaisia hoitokäytäntöjä. Hoidon tavoitteena on lisätä pölyttäjiä tärkeiden ravintokasvien monimuotoisuutta ja runsautta kaupunkien viheralueilla – talvehtimis- ja pesäpaikkoja unohtamatta.

Nyt te pääsette kehittämään pilottialueita!

Tehtävä 1 – kasvilajien valinta:

- Valitkaa elinympäristö, jonka haluatte niityttää.
- Jaetaan kasvilajikortit pareille / ryhmille (vieruskaverit keskenään).
- Valitkaa korteista muutama elinympäristöön sopiva kasvilaji. Muistakaa huomioida alueen maantieteellinen sijainti.

Tehtävän purku:

- Käydään läpi elinympäristöön valitut kasvilajit.
- Keskustellaan, ovatko valinnat järkeviä (mm. kasvualustan ja maantieteellisen sijainnin perusteella). Vetäjät voivat korjata ja täydentää.

Tehtävä 2 – pölyttäjälaajien valinta:

- Jaetaan pölyttäjälaajikortit samoille pareille / ryhmille.
- Valitkaa korteista joku tai muutama hyönteislaji, joka saattaa tulla alueelle kylvettyjen tai istutettujen kasvien perässä.

Tehtävän purku:

- Käydään läpi elinympäristöön valitut pölyttäjälaajit.
- Keskustellaan, ovatko valinnat järkeviä (mm. mesikasvien, perhostoukkien ravintokasvien ja maantieteellisen sijainnin perusteella). Vetäjät voivat korjata ja täydentää.

**Euroopan unionin
osarahoittama**